

LEA KAMPE

Kenian naarasleijona

Romaani
Karen
Blixenistä

BAZAR

LEA KAMPE

Kenian naarasleijona

Suomentanut Sari Ristolainen

Karen Blixen – hän antoi kaikkensa intohimojensa maalle,
rakkaudesta ihmisiin hän ylitti itsensä

ROMAANI

BAZAR

Sivuilla 4 ja 351 olevat otteet ovat kirjasta *Eurooppalaisena Afrikassa*
(suomalaisen painoksen 8. laitos), suomennos Werner Anttilan.

Sivulla 82 oleva ote on Walt Whitmanin runosta *Laulu itsestäni*,
suomennos Markus Jääskeläisen.

Sivulla 310 olevan Schubertin yksinlaulun suomennos on Essi Junkkarin.

Ensimmäinen painos
Bazar Kustannus
www.bazarkustannus.fi

Suomentanut Sari Ristolainen
Saksankielinen alkuteos *Die Löwin von Kenia*
© 2022 Piper Verlag GmbH, München/Berlin
Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
Lönrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-952-376-749-2

Taitto Jukka Iivarinen / Taittopalvelu Vitale
Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:
tuotevastuu@bazarkustannus.fi

*To Leah & Nüssi
in memory of
Our green afternoons
Sun sparkling on water: Us
Swimming side by side*

”Luulen että tulevaisuudessa, olinpa sitten
missä maailman kolkassa tahansa, mietin koko ajan,
mahtaako Ngongilla sataa.”

*Ote Karen Blixenin kirjeestä äidilleen
Ingeborg Dinesenille, Ngong, 26. helmikuuta 1919*

Hargeisa, Brittiläinen Somalimaa, 1955

ABDULLAHI ADEN OLI SULKEMAISILLAAN kirjoitus-pöytänsä laatikon, mutta otti sieltä sittenkin vielä kerran sinisen kirjan, jonka kannet kiilsivät paljosta kulutuksesta, ja alkoi lukea:

”Minulla oli Afrikassa maatala Ngong-vuoren juurella. Itse päiväntasaaja kulki ylänkömaan kohdalla, viisikolmatta mailia pohjoisempana. Mutta maatilani oli kaksituhatta metriä merenpinnan yläpuolella. Keskellä päivää saattoi hyvinkin tuntua siltä kuin olisi päästy korkealle ja auringon likelle, mutta iltapuolet ja illat olivat kirkkaita ja viileitä ja yöt kylmiä...”

Abdullahi sulki kirjan ja silmänsä. Enempää ei tarvittu, kun muisto eräästä kaukaisesta aamusta jo heräsi henkiin – yli kolmenkymmenen vuoden takaisesta aamusta, jolloin hänen elämänsä oli alkanut uudelleen. Oli ollut yö, kun he Farah-veljen kanssa olivat saapuneet maatilalle, mutta hän oli ollut liian jännittynyt nukkuakseen. Kun aurinko oli noussut muutamassa minuutissa, niin kuin vain päiväntasaajan liepeillä käy, hän oli lähtenyt makuusopestaan ja juossut ulos.

Hän ei ollut koskaan nähnyt samanlaista taloa kuin Memsahibilla. Se oli rakennettu harmaista kivistä, ja sitä reunusti veranta, jonka edustalla oli laaja nurmikenttä. Ruoho oli ollut jo vihreää, sillä syyskuun ja marraskuun välinen lyhyt sadekausi oli vastikään alkanut. Lähistöllä oli seissyt rivi ruutapuita, ja kun hän oli juossut niiden luokse, kyyhkysparvi oli lehahtanut lentoon. Kohta hän oli kuullut Farahin huhuilevan häntä, mutta hän oli ollut aivan liian vallattomalla tuulella totellakseen. Sillä siellä olivat olleet metsä ja tummanvihreä kahviplantaasi, josta hänen veljensä oli kertonut – sekä rytmi-käs rummutus, piste tasangolla, joka oli lähestynyt nopeasti.

2

Ngong, lokakuun alussa 1922

TANNE TUNSI ALLAAN hevosen voimakkaan vartalon. Äskettäisten sadekuurojen pehmentämä maa jousti hevosen kavioiden alla, kostea ruoho lainehti kuin ääretön hopeanhohtoinen meri viistosti lankeavassa aamuauringossa. Hänen takanaan olivat Ngong-vuoret, edessä lepäsi metsä. Joku näytti seisovan myllyn lähettävällä.

Tannen hevonen kääntyi täydestä laukasta maatalan suuntaan vauhtiaan hidastamatta. Kun hän alkoi lähestyä taloa, hevonen vaihtoi itsekseen nopealle raville. Tanne kuuli eläimen korskuvan, ja hän itse hengitti kiivaasti.

”Ptruu...”

Harmaan kivitalon ovi avautui hänen edessään. Verannalle astui mies, jonka yllä oli valkoinen kaftaani ja päässä punainen turbaani. Tanne nosti oikean kätensä ja vilkutti. Vihdoinkin!

”Farah!” Hän loikki verannan kaksi porrasta miehen luo. Hän olisi halunnut halata miestä, mutta hän tiesi, ettei se kuulunut somalialaisiin tapoihin.

”Onpa ihanaa, että olette palannut!” hän huudahti swahiliksi.

”Memsahib.” Pitkä Farah oli ristinyt kätensä selkäänsä taakse ja hymy viivähti hänen kasvoillaan. Vaikka miehen ilme oli vakava niin kuin aina, Tanne saattoi lukea jälleennäkemisen ilon hänen silmistään. Mies oli viettänyt useamman viikon perheensä luona brittien Somalimaassa noutaakseen myös veljensä heidän luokseen maatilalle, ja hänen poissaolonsa aikana Tanne oli saanut jälleen kerran huomata, miten korvaamaton miehestä oli hänelle tullut.

”Taisitte tulla myöhään.” Tanne katsoi Farahin ohitse talon sisään. ”Tulihan poika mukanaan? Missä pikkumies on?”

Farah vaikutti nolestuvan, mitä tapahtui hyvin harvoin.

”Hän taitaa olla... Hän varmaankin lähti käymään ulkona. Hetkinen vain... Abdullahi!” hän huusi kovaan ääneen yli nurmikentän, mutta minkäänlaista liikettä ei näkynyt. Hän rypisti otsaansa ja huusi uudestaan, sillä kertaa kovempaan ääneen: ”Abdullahi!”

Mutta Abdullahista ei näkynyt jälkeäkään.

”Kyllä hän kohta ilmaantuu”, Tanne sanoi huolettomasti. He menivät yhdessä sisälle taloon. Farah vaikutti kiusaantuneelta, mutta Tanne vain hymyili. Hän aavisti, että pojan katoaminen tuntui perfektionismiin taipuvaisesta Farahista kiusalliselta.

Äkkiä he kuulivat verannalta juoksuaskelten ääniä, ja sitten kymmenvuotias poika tummine pulleine poskineen pelmahti huoneeseen. Hänen yllään oli beesi kaftaani, joka oli yltä päältä ruohotahroissa. Hänen jalkansa ja säärensä olivat punertavan pölyn peittämät, ja hänen jaloistaan jäi jälkiä tahrattoman puhtaalle puulattialle. Hän oli varmaankin juossut kauan, sillä hänen otsallaan oli hikikarpaloita, ja hänen tummat silmänsä olivat kiihtymyksestä selällään. Kun poika näki veljensä vakavan ilmeen ja tämän vierellä tuntemattoman

naisen khakihousuissa ja vanhoissa ruskeissa nahkasaappaissa, hän jähmettyi. Farah kovisteli poikaa somaliksi, ja vaikka Tanne ei ymmärtänyt kieltä, hänen kävi pientä poikaa sääliksi. Ensimmäinen poika laski katseensa, mutta kääntyi sitten epäroiden Tannen puoleen.

”Hyvää huomenta, Memsahib. Olen Abdullahi”, hän sanoi hiljaa swahiliksi.

”Hyvää huomenta, Abdullahi. Tervetuloa maatilalle.” Tanne vilkutti pojalle silmää. ”Leuka pystyy. Veljesi on minulle ihan yhtä tiukka.” Poika katsoi häntä rohkaistuneena. Farah pudisti paheksuen päätään. Miltei huomaamattomalla kädenliikkeellä hän antoi pojalle luvan poistua, jolloin poika pinkaisi juoksuun.

”Hän vaihtaa vaatteensa ja peseytyy”, Farah sanoi määrätietoisesti. Tanne avasi suunsa esittääkseen jonkinlaisen vastalauseen, mutta Farah nosti kämmenensä ja jatkoi puhumista. ”Hän on somali, ja hänen täytyy oppia kuria. Jo muutaman vuoden kuluttua hän on mies.”

”Ja te olette ilmeisesti päättänyt olla pikemminkin ankara isä kuin lempeä isovelji”, Tanne huomautti hyväntahtoisesti, ja Farah laski päänsä myöntymisen merkiksi.

Juuri silloin käkikellon pieni luukku avautui, ja puinen lintu ampaisi esiin kukkumaan. Se kajautti ”kukkuunsa” yhdeksän kertaa ennen vetäytymistään.

”Voi luoja, jo yhdeksän! Melkein unohdin vastaanottoni.” Tanne läpsäisi otsaansa ja juoksi lääkekaapilleen. Hän oli alkanut jo vuosia sitten tarjota alkuperäisasukkaille lääkintähuoltoa verannallaan aina aamuisin. Hänen maillaan eli satoja paikalliseen kikujuheimoon kuuluvia perheitä. He olivat asuneet näillä main sukupolvien ajan, eivätkä useimmat heistä osanneet edes aavistaa, mitä valkoisten saapuminen heidän

mailleen merkitsi. Brittien protektoraatista Keniasta oli tullut vastikään brittiläinen siirtokunta, jossa alkuperäiset asukkaat eivät saaneet omistaa eivätkä ostaa maata. Maat, joilla he elivät, eivät kuuluneet heille vaan Tannelle ja Bror Blixenille, eivätkä he mahtaneet asialle mitään.

Tanne kiirehti ulos lääkelaukkuineen. Kahviplantaasilla työskenteli paljon kikujuja, ja vaikka he suhtautuivat länsimaiseen lääketieteeseen epäillen, sana hänen aamuvastaanotostaan oli kiirinyt. Verannalle saapui päivittäin naisia, miehiä ja lapsia hoidattamaan kuumetta, vilustumista, ruhjeita ja palovammoja.

Kun Tanne astui ulos, verannan varjoisan katoksen alla istui jo vanha kikujunainen ja nuorempi nainen vauvansa kanssa. Naisista nuorempi laski ujosti katseensa, mutta vanha nainen soi hänelle leveän hymyn, eikä Tanne voinut muuta kuin ihailla naisen rentoa hyväntuulisuutta. Kikujuheimon naisten elämä oli kovaa. He synnyttivät lukuisia lapsia ja miesten huolehtiessa karjasta naiset kuokkivat ja käänsivät maata väsymättä pienillä maissitiloillaan, shamboilla. Sen lisäksi he laittoivat ruokaa ja pesivät pyykkiä ja kantoivat polttopuuta, jonka he sitoivat kookkaiksi nipuiksi ja kiinnittivät päänsä päälle niin että kädet jäivät vapaiksi muille askareille. Raskas ruumiillinen työ sai aikaan sen, että naisten ikää oli usein vaikea määrittää. Aina naiset kuitenkin löysivät syytä hymyyn.

”Hyvää huomenta. Miten voin auttaa?” Tanne kysyi swahiliksi, vaikka tiesikin, että vanha rouva osasi vain kikujujen, oman heimonsa, kieltä. Vanhus osoitti vauvaa, jonka äiti ei vielääkään ollut nostanut katsettaan.

”Toto”, nainen sanoi vain ja laski samalla kätensä otsalleen.

”Toto”, Tanne toisti hiljaa. Sana tarkoitti lasta. Tanne meni nuoren naisen luokse ja tunnusteli pikkupojan otsaa.

”Hänellä on kuumetta”, Tanne totesi.

Lapsen äiti vilkaisi häntä.

”Farah!” Tanne kutsui. Hän kääntyi verannan oven suuntaan ja hämmästyí, kun hänen edessään ei seissytäkään Farah vaan tämän pikkuveli Abdullahi. ”No hyvä. Tarvitsemme vadillisen kädenlämpöistä vettä, pehmeän pesurievun ja käsipyyhkeen. Ja piparminttuteetä. Ymmärsitkö kaiken?”

Abdullahi nyökkäsi, kääntyi ja juosta viuhahti taloon. Kun hän palasi vesi mukanaan, Tanne upotti rievun veteen, puristi sen kuivaksi ja pyyhki pienen, pelkkään esiliinaan puettun kehon kylkipuolilta vatsaan päin ja alhaalta ylös. Samalla hän teki hitaita pyöriviä liikkeitä, mistä vauva tuntui pitävän. Se ojenteli käsiään ja yritti tarttua Tannea nenästä. Kun Tanne nyrpisti leikillään nenäänsä ja ilmeili pienokaiselle, tämä kikatteli iloisena. Abdullahi seisoí Tannen vieressä ja tarkkaili häntä. Tanne kietoi vauvan käsipyyhkeeseen.

”Antaisitko teen”, hän pyysi Abdullahilta ja kääntyi sitten nuoren naisen puoleen: ”Tehkää tekin samalla lailla. Ymmärrätekö swahilia?”

Nainen nyökkäsi.

”Kahdesti tunnissa. Ja juottakaa tee hänelle. Ei liian kuumana ja vain aivan pienin siemauksin.” Hän ojensi pullon naiselle. ”Mutta tulkaa iltapäivällä uudestaan. Jos kuume jatkaa nousuaan...” Hän lopetti lauseen kesken. Oli parempi olla mainitsematta sairaalaa. Kikujut vihasivat sairaalaa, ja jos hän halusi, että äiti toisi vauvansa iltapäivällä uudelle käynnille, siitä vaihtoehtosta oli parempi pysyä vaiti.

Nuori nainen nousi seisomaan, nyökkäsi hänelle lyhyesti ja lähti.

”Jerie”, vanha rouva sanoi ja taputti Tannea olkapäähän. Tanne ei ymmärtänyt, ja hän oli juuri kysymäisillään, mitä

sana tarkoitti, kun vanhus kääntyi ympäri. Tanne säikähti. Naisen selässä oli huomiota herättävä palovamma, jonka täytyi olla jo muutaman päivän takaa ja joka oli alkanut märkiä. Tanne saattoi kuvitella, mitä oli tapahtunut. Palovammat olivat kikujujen keskuudessa yleisiä, sillä he nukkuivat yönsä majoissaan aivan tulta liki. Aina silloin tällöin kävi niin, että nukkujien päälle lensi palavia oksia tai puunkappaleita, mikä aiheutti ilkeitä haavoja. Koska vanhat kikujunaiset pukeutuivat pelkkiin lannevaatteen tapaisiin, mikään vaate ei ollut päässyt hankaamaan haavaa, mutta likainen se oli. Tanne puhdisti haavan varoen. Se teki varmasti kipeää, mutta ilmeikään ei värähtänyt vanhan naisen kasvoilla, nainen vain hymyli urheasti. Kun haava oli puhdas, Tanne kastoi rievun etikkaan ja asetti sen haavan päälle. Hän tiesi kokemuksesta, että etikka saisi haavan vetäytymään, desinfioisi sen ja ehkäisisi tulehdusta. Se soveltui erinomaisesti juuri märkiviin haavoihin.

Kun Tanne oli valmis ja hyvästellyt vanhan naisen, hän pyyhkäisi puolipitkät, kastanjanruskeat hiuksensa otsaltaan. Hänen kaidoilla kasvoillaan, joita korkeat poskipäät korostivat, oli äärimmäisen keskittynyt ilme. Hän tarkasteli lääkepullojaan. Oliko hän varmasti tehnyt kaiken oikein? Olisiko hän voinut tehdä vielä jotain muutakin? Hän kyseli itseltään samaa joka kerta.

”Tanne!” Miehen ääni säikäytti hänet ajatuksistaan, ja hän kääntyi ääntä kohti. Hänen veljensä se siellä juoksi talolle päin pienestä bungalowista, jossa oli asunut maatilalle saapumisestaan saakka.

”Thomas!” Tanne vilkutti veljelleen. ”Onpa mukavaa. Eikö syötäisi yhdessä aamiaista?”

3

MUUTAMAN PÄIVÄN KULUTTUA Tanne seisoi kahviplantaasin laitamilla ja katseli loputtomia täyteläisen vihreitä rivejä. Koko yön oli satanut, ja muutamien mailien päässä sijaitsevien Ngong-vuorten viiden laen ympärillä leijui valkoinen usva. Vielä taivas oli pilvinen, mutta päivästä oli tulossa lämmin. Tasangolta nousi lintuparvi, ylitti joenuoman, joka erotti maasaireservaatin hänen viljelysmaistaan, ja lensi metsään päin.

Tanne kääntyi ympäri kuullessaan takanaan askelia. Tulija oli Thomas.

”Ja minä kun luulin olevani liian aikaisessa.” Mies hymyili.
”Hyvää huomenta, siskoseni.”

Tanne suukotti Thomasia poskelle ja tarttui tätä käsi-puolesta. He astelivat yhdessä kahvipensaiden viertä, ja heidän saappaansa painuivat pehmenneeseen maahan. ”Ensimmäiset kahvimarjat ovat jo saaneet väriä”, Tanne sanoi ilahtuneena ja johdatti heidät polulle, joka vei laakealle ruohokentälle. Siellä he seisahtuivat.

”Tässä, tätä olin ajatellut. Mitä mieltä olet? Eikö tässä olisi oivallinen paikka kahvipaahtimolle?”

Thomas katseli ympärilleen ja nyökkäsi. ”Oikeastaan olisi. Riittävän lähellä plantaasia, paljon avaraa tilaa.”

”Oikeastaan?”

Thomas kaiveli pehmeää maata likaisilla saappaankärjillään, kummallakin vuoron perään. ”Se maksaa, Karen”, hän viimein sanoi. ”Ja äitimme, Aage-eno ja muut plantaasin osakkaat, niin no, kyllä sinä tiedät, mitä mieltä he ovat ylimääräisistä kuluista. He suhtautuvat asiaan jo muutenkin skeptisesti, kun tilanne on viime vuosina ollut täällä sellainen kuin se on.”

”Asiaan?”

Tanne tunsi kiukun nousevan, niin kuin aina silloin kun joku kritisoi maatilan vajavaista taloudenhoitoa. Hän ei voinut sietää myöskään sitä, että aina kun kohdalle osui vaikeuksia, Thomas alkoi kutsua häntä Kareniksi. Aina siitä saakka kun hän pikkulapsena oli ääntänyt syntymänimensä Tanneksi, ystävät ja perheenjäsenet olivat kutsuneet häntä pelkästään sillä nimellä.

”’Asialla’ tarkoitettaneen koko elämäni”, Tanne vastasi tulikivenkatkuisesti. ”Tämä maatila, minä olen tämä maatila. Olen itse istuttanut nämä kahvipensaat yhdessä Brorin ja työntekijöidemme kanssa. Omin käsin kannoimme taimilaatikat tänne ja kaivoimme kuopat, riittävän syvät, jotta niiden juuret pääsevät kasvamaan pystysuoraan alas, sillä muuten...”

”Kyllähän minä sen tiedän”, Thomas keskeytti häneen katsumatta. ”Mutta Bror ei yksinkertaisesti osannut hoitaa taloutta. Hän on tuhlannut kosolti rahaa, joka ei edes kuulunut hänelle vaan perheemme osakkaille. Pelkkiä turhanpäiväisiä projekteja ja huonoa tai paremminkin olematonta kirjanpitoa.”

”Ja senpä takia elämmekin tätä nykyä erillämme”, Tanne vastasi. Hän vihasi sitä, miten hänen perheensä oli sekaantunut hänen ja hänen miehensä Brorin liittoon ja patistanut häntä vuosikaudet ottamaan eron ja niputtanut yhteen maatilan rahoitukselliset vaikeudet ja heidän avioliittonsa.

”Mutta et voi sitä kiistääkään”, Thomas intti ja haroi lyhyitä tummia hiuksiaan. Hänen ruskettuneet kasvonsa olivat hieman pungettuneet, ja hänen silmissään oli neuvoton katse. Hän rakasti isosiskoaan ja inhosi sitä, että joutui perheensä edustajana käymään keskusteluja rahasta.

”Enhän minä sitä kiistä, etteikö Bror olisi ollut tilalle vahingoksi”, Tanne vastasi äkisti sovittelevampaan sävyyn. ”Mutta äiti, Aage-eno ja sinä, te syytätte häntä aivan kaikesta, ja se on väärin. Tiedät kyllä, miten vaikeaa kahvinviljely täällä on. Maatilamme sijaitsee liian korkealla, melkein kaksituhatta metriä merenpinnan yläpuolella. Sijainti pikkuisenkin matalammalla olisi ihanteellinen, mutta sitä me emme ostohetkellä vielä tienneet. Siihen päälle vuodet, joina sateet jäivät tulematta, se ainainen huoli siitä, tulevatko sateet sekä syksyllä että keväällä. Et pysty mitenkään kuvittelemaan, miten hermoja raastavaa se on, miten olen sydänverellä...”

”Tietenkin pystyn!” Thomas katseli ympärilleen kuin olisi etsinyt jotain taivaanrannasta. ”Ja ehkäpä oma kahvipaahtimo olisi kannattava, eihän sitä tiedä, etenkin nyt kun Bror on poissa ja kannat tilasta kaiken vastuun yksin.”

”Minä vielä näytän, että selviän. Vastedes kaikki muuttuu!” Tanne huudahti helpottuneena ja lisäsi vielä ilkikurisesti: ”Ja sinäkin voit vihdon olla hyödyksi pätevänä insinööriä, kun nyt kerran olet käymässä. Jätän projektin sinun käsiisi.”

Thomasin oli pakko nauraa. Hän oli helpottunut nähdessään sisarensa jälleen iloisena. Ja mistäpä sen tiesi, ehkä Tanne tosiaan onnistuisi nostamaan horjuvan maatilaa jälleen tukevasti jaloilleen. Tanne oli vahva niin kuin kaikki heidän perheensä naiset, joista yksikään toinen ei tosin ollut uskaltanut lähtemään yhtä kauas pois kotoaan Rungstedlundista.

”Loistavaa”, hän sanoi. ”Milloin aloitan?”

”Heti kun tiedät, millaisia materiaaleja tarvitset, ajan Nairobiin ja panen kaiken alulle.”

”Hyvä.” Thomas tarjosi Tannelle kättään. ”Insinööri Thomas Dinesen palveluksessanne, madam.”

Tanne tarttui käteen.

TANNEN VANHA AUTO rämisteli pitkin Ngong Roadia kohti Nairobi, joskaan nimenä ”katu” ei ollut kovin osuva, sillä punaista lateriittimaapohjaa ei ollut päällystetty, ja sadekauden aikaan ei ollut lainkaan tavatonta, että se muuttui päiväkausiksi kulkukelvottomaksi. Nytkin autojen ja vankkuriin pyörät olivat kaivaneet liejuun syviä vakoja, joihin vesi kerääntyi, ja Tanne huokaisi tullessaan hieman parempikulkuiselle osuudelle. Päivä ei ollut vielä pitkällä, mutta orastava lämpö muutti jo ilman tuoksujen mereksi, ja maisema tien molemmin puolin kimmelsi yhä uusissa vihreän sävyissä, joita saattoi nähdä ainoastaan sadekausien aikaan ja hetken aikaa niiden jälkeen. Välillä Tanne ohitti pyöreitä, ruohokattoisia savimajoja. Niiden kattojen aukoista nousi ohuita savukiehkuroita, ja ympäröivillä maissivainioilla seisoivat kumarassa naisia kuokkineen, kun taas lapset paimensivat perheitensä vuohia ja lehmiä. Kun he näkivät Tannen ajavan ohi, he juoksivat tielle ja vilkuttivat.

”Jambo, M’sabu!”

”Hei!” Tanne vilkutti takaisin ja melkein ajoi syvään lätäköön. Hän tempaisi ohjauspyörää. Tuulilasiin roiskui liejuja.

Vihdoin hän näki ruosteisen kyltin, jossa oli kaupungin nimi. Vajaat kaksikymmentäviisi vuotta sitten Nairobi oli

vielä ollut rypäs aaltopeltimajoja, eräänlainen tarvikevarasto Uganda Railwayn rakennustöiden aikaan – rautatie yhdisti Mombasan ja Victoriajärven. Sittenmin Nairobista oli tullut Kenian siirtomaan ja brittiläisen Itä-Afrikan protektoraatin, joksi sitä oli muutamia vuosia kutsuttu, pääkaupunki. Kaupungissa käytiin kauppaa kaikesta mahdollisesta: karjasta ja maasta, kahvista ja hedelmistä, tupakasta ja hatuista. Brittiraha vaihtoi omistajaa katkeamattomana virtana.

Nyt näkyviin tulivat Nairobin ensimmäiset asunalähiöt puisine ja aaltopeltisine majoineen, joista moni näytti pysyvän koossa pelkällä pyhällä hengellä. Ne uhmasivat urhoollisina Athi-tasangon säälimätöntä tuulta, joka kuljetti hienojakoista punaista pölyä kaikkiin mahdollisiin kolosiin.

Tanne ajoi kävelyvauhtia, kunnes tuli leveämmälle kadulle, joka johti kaupungin keskusta. Kaupungissa oli puupäällysteisiä kävelyteitä, joita eukalyptuspuut varjostivat. Niillä tungeksi sekalainen ihmisjoukko: alkuperäisasukkaita kikujua, maahan muuttaneita somaleja, eurooppalaisia uudisasukkaita sekä suuri määrä intialaisia, jotka englantilaiset olivat tuoneet siirtomaastaan rautatietyömaalle. Pieniä sekatavarakauppoja, joita kutsuttiin nimellä *dukha*, oli vierä vieraissa pajojen ja toimistojen liepeillä. Siellä täällä aaltopeltipäällysteisten bungalowien rinnalla näkyi kauniita kivitaloja hoidettuine etupihoineen. Tanne pysäköi brittien Government Housen eteen ja lähti kohti vanhaa basaaria. Seutu oli köyhää, ja siellä asui etupäässä intialaisia. Eräässä näyteikkunassa Tanne näki vihreän hatun, jossa oli leveä lieri ja kaunis sulka. Hän pysähtyi katselemaan. Hän pohti, että hattu sopisi täydellisesti pukuun, jonka hän oli ostanut Pariisista muutama vuosi aiemmin ja jota hän käytti melko usein Nairobissa juhlassa ja laukkakilpailuissa. Mutta sitten hän ravisti päätään ja

jatkoivat matkaa. Hattu oli viimeinen asia, johon hän voisi rahojaan tuhhlata.

Mitä lähemmäs vilkasta basaaria Tanne tuli, sitä voimakkaammaksi muuttui tuoksujen sekamelska, joka hukutti hänen aistinsa. Tanne osti cashewpähkinöitä ja tuoreen ananaksen. Säilykehedelmät olisivat olleet halvempia, mutta hän halusi ilahduttaa veljeään. Viimeisenä hän astui intialaiseen kanta-puotiinsa ja ojensi työntekijälle materiaalilistan, jonka Thomas oli laatinut häntä varten.

”Kaikkea löytyy, madam. Kuten aina”, sanoi mies, jolla oli vahva aksentti, ja kumarsi hieman. Mies raapusti paperinpalaseen lukuja sellaista vauhtia, että Tanne pystyi tuskin seuraamaan miehen tupakan värjäämien hoikkien sormien liikettä. Mies alleviivasi loppusumman. Tanne tukahdutti huokauksensa ja nyökkäsi.

”Huvitukset teillä näköjään pannaan toteen hinnalla millä hyvänsä. Onko raha menettänyt ykskaks merkityksensä?” hän kuuli takaansa liiankin tutun äänen. Se kuulosti juuri niin hilpeänsarkastiselta kuin vain Brorilta saattoi odottaa.

”Mitä sinä täällä teet? Hiiviskelitkö kannoillani?” Tannea suututti, ettei ollut nähnyt miestä etukäteen.

”Ei minun tarvinnut. Olit niin uppoutunut uuteen projektiisi. Näytät päässeen oikein kunnolla vauhtiin nyt kun en enää saa asua maatilalla.” Jälleen sama sarkastinen pohjavire. Tanne tunsikin, miten hänen poskiaan alkoi kuumottaa. Hän nyökkäsi intialaiselle työntekijälle. ”Lähetättehän laskun siten minulle materiaalien mukana?” Mies nyökkäsi hymyillen ja kumarsi jälleen. Tanne poistui myymälästä, ja Bror seurasi perässä. Kävelytiellä Tanne kääntyi.

”Mitä päässäsi oikein liikkuu?” hän kihisi raivoaan vain vaivoin pidätellen. ”Olet viimeinen, jolla on varaa valittaa.

Tiedät tarkalleen, kuinka kovasti taistelin avioliittomme eteen. En lakannut uskomasta sinuun, ja puolustin sinua vuosikaudet perhettäni vastaan. Tein sen, vaikka kaikki Nai-robin pikkulinnut lauloivat sinun lukuisista naisseikkailuistasi, enkä voinut asioida enää missään ilman että jouduin maksa-maan velkojasi. Siitä että perheeni lopulta sai sinusta tarpeek-seen – ja minä myös – saat syyttää itseäsi.”

”Maatila on myös minun. Ei teillä ollut oikeutta heittää minua ulos ja evätä minulta sisäänpääsyä.” Brorin pyöreille, hyväntuulisille kasvoille tuli äkisti kovuutta. Hän kuulosti kuitenkin ilmettään rauhallisemmalta jatkaessaan: ”Perheesi mielestä valitsit väärin, ja jos vain suostuisit myöntämään, menit kanssani naimisiin vain koska et kelvannut kaksos-veljelleni.” Bror näytti hymyilevän, eikä Tanne ollut varma, mitä luki hänen sinisistä silmistään. Halveksuntaa? Louk-kaantumista? Vai molempia? Huomautus osui arkaan paik-kaan, mutta siltikin Tanne piti miehen puheita epäilevinä.

”Rakastin sinua, Bror, kyllä sinä sen tiedät. Farmi oli yhtei-nen seikkailumme. Olisin mennyt kanssasi läpi harmaan kiven.”

Bror kohautti olkapäitään. ”Minäkin rakastin sinua ja luulin sinun tietävän sen. Mutta mitäpä noista. Sattuipa muu-ten sopivasti, että tapasin sinut täällä. Olet ehkä jo kuullutkin, että pidän nykyään yhtä Cockie Birkbeckin kanssa. Ja halusin sinun tietävän jo etukäteen, että siitä voi olla tulossa jotain vakavaa.”

”Jotain vakavaa? Tarkoitatko siis, että haluat erota?” Tannea suututti hänen oman äänensä kimeys, mutta Bror ei tuntunut huomaavan mitään.

”Luulen että siihen suuntaan ollaan menossa. Ja miksipä ei? Tätä enempiä erossa tuskin voisimme olla, vai oletko eri mieltä?”

Hänen intohimonsa oli Afrikka

Karen Blixen jättää Kenian taakseen vuonna 1931 myytyään kahvitilansa kuudentoista vaiherikkaan vuoden jälkeen. Hän ei palaa enää koskaan Afrikkaan, vaikka osa hänen sydämistään sinne jääkin.

Kahvitilan pitäminen siirtomaa-ajan Keniassa ei ollut helppoa, mutta seikkailunhaluiselle Karenille se oli unelmien täyttymys. Paikallisen heimon väen avulla ja kovalla työnteolla vastoinikäymisistä selvittiin vuosi toisensa jälkeen, kunnes lopulta lama ja kuivuus veivät viimeisetkin toivon rippeet. Sairauksien riivaama, kuollutta rakastettuaan sureva Blixen luovuttaa, jättää haikeat hyvästit tilalleen, palaa Tanskaan ja alkaa kirjoittaa muistelmiaan. Kenian hehkuva aurinko, sen ihmiset ja eläimet, kasvit ja sateet jatkavat elämää hänen kirjoituksissaan.

Lea Kampen *Kenian naarasleijona* kertoo Karen Blixenin vuosista Keniassa. Blixenin tarina on tuttu myös mm. Oscar-palkitusta elokuvasta *Minun Afrikkani*.

9 789523 767492

ISBN 978-952-376-749-2

84.2

www.bazarkustannus.fi